

**Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Інформаційне право

ОП «ПРАВО»

Шифр за ОП	Назва	Тип	Рівень вищої освіти	Період вивчення		Кількість кредитів	Вид підсумкового контролю
				Рік, коли пропонується вивчення	Семестр		
ВНД-8	Інформаційне право	Вибіркова навчальна дисципліна	Перший (бакалаврський)	2	4	5	Диференційований залік

Мова навчання: українська.

Форми здобуття освіти: очна, заочна.

Види навчальних занять: лекції, семінарські заняття, консультація.

Методи навчання: словесний, пояснювально-демонстраційний, метод проблемного викладання, репродуктивний, кейс-метод для вирішення спорів про захист ділової репутації та персональних даних, моделювання ситуацій щодо реагування на кіберінциденти, а також дискусійними панелями стосовно правового регулювання штучного інтелекту та етики в цифровому середовищі, інші методи відповідно до навчальних занять.

Оцінювання: поточне, підсумкове.

Мета викладання навчальної дисципліни: формування у студентів цілісної системи знань про правове регулювання інформаційних відносин, засвоєння юридичних стандартів доступу до інформації та захисту персональних даних, а також оволодіння механізмами забезпечення кібербезпеки й захисту національного інформаційного простору в умовах цифрової трансформації суспільства.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК02	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК03	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК11	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні
ЗК16	Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК07	Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.
------	---

СК09	Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.
СК10	Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.
СК11	Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
СК12	Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.
СК14	Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН05	Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.
ПРН06	Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.
ПРН15	Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.
ПРН18	Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.
ПРН20	Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.
ПРН22	Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

Засоби діагностики успішності навчання: усне опитування та участь у наукових дискусіях на семінарських заняттях, питання для поточного контролю, тести, питання для підсумкового контролю, оцінювання результатів неформальної освіти в порядку, визначеному Положенням про порядок визнання результатів навчання набутих у неформальній/інформальній освіті; підсумковий контроль у формі диференційованого заліку, що передбачає комплексну перевірку рівня досягнення програмних результатів навчання.

Зміст навчальної дисципліни:

Тема 1. Теоретико-правові засади інформаційного права

Предмет, методи та система інформаційного права. Інформаційні правовідносини. Поняття та юридичні властивості інформації як об'єкта правового регулювання. Принципи інформаційного права: свобода інформації, відкритість та захищеність. Джерела інформаційного права.

Тема 2. Право на доступ до публічної інформації

Конституційне право на інформацію та механізми його реалізації. Правовий режим публічної інформації: поняття та види. Обов'язки розпорядників інформації та процедура опрацювання запитів. Обмеження доступу до інформації. Відповідальність за порушення законодавства про доступ до публічної інформації.

Тема 3. Правовий режим інформації з обмеженим доступом

Класифікація інформації з обмеженим доступом: конфіденційна, таємна, службова. Правове регулювання захисту державної таємниці. Правове регулювання комерційної таємниці. Лікарська, банківська й адвокатська таємниці як спеціальні інформаційні режими. Правові підстави та порядок відкриття інформації.

Тема 4. Правовий захист персональних даних

Поняття персональних даних та правове регулювання їх обробки. Права суб'єктів персональних даних у цифрову епоху. Вимоги до збирання, зберігання та транскордонної передачі даних. Роль Уповноваженого Верховної Ради з прав людини у сфері захисту персональних даних. Вплив Загального регламенту про захист даних (GDPR) на законодавство України.

Тема 5. Правове регулювання діяльності медіа та Інтернету

Суб'єкти медіасфери: правовий статус друкованих, онлайн-медіа та телерадіомовлення. Правові засади діяльності журналістів. Юридична відповідальність медіа за поширення недостовірної інформації. Правове регулювання українського сегмента мережі Інтернет. Соціальні мережі та платформи спільного доступу: правові виклики регулювання.

Тема 6. Правовий режим електронного урядування та цифрових послуг

Правові основи функціонування системи «Електронний уряд» та порталу «Дія». Юридичний статус електронних довірчих послуг та електронного підпису. Правовий режим державних інформаційних ресурсів та реєстрів. Надання адміністративних послуг в електронній формі. Цифрова безбар'єрність та правові гарантії доступу до цифрових технологій.

Тема 7. Кібербезпека та захист критичної інформаційної інфраструктури

Правові засади державної політики у сфері кібербезпеки. Суб'єкти забезпечення кібербезпеки. Правовий режим об'єктів критичної інформаційної інфраструктури. Юридичні механізми протидії кіберзлочинності та кібертероризму. Міжнародне співробітництво у сфері кіберзахисту.

Тема 8. Правові аспекти штучного інтелекту та новітніх технологій

Правовий статус штучного інтелекту: проблеми суб'єктності та відповідальності. Юридичні аспекти використання технології Blockchain та смарт-контрактів. Правове регулювання великих даних (Big Data) та хмарних технологій. Етичні та правові межі алгоритмічного прийняття рішень. Адаптація законодавства України до AI Act Європейського Союзу.

Тема 9. Інформаційна безпека держави

Правові засади захисту інформаційного суверенітету України. Протидія дезінформації та маніпулятивним технологіям: правові механізми. Правовий режим інформації в умовах воєнного стану. Юридичні засади діяльності Центрів протидії дезінформації. Відповідальність за злочини проти основ національної безпеки в інформаційній сфері.

Тема 10. Юридична відповідальність в інформаційній сфері

Цивільно-правовий захист честі, гідності та ділової репутації. Адміністративна відповідальність за порушення в сфері зв'язку та інформації. Кримінальна відповідальність за кіберзлочини та порушення недоторканності приватного життя. Процесуальні особливості використання електронних доказів у суді. Медіація у вирішенні інформаційних спорів.

Неформальна освіта (онлайн-курси та платформи)

У межах самостійної роботи здобувачам рекомендується проходження онлайн-курсів на міжнародних освітніх платформах з метою розширення професійних компетентностей.

Рекомендовані платформи:

- Coursera (Legal Tech and the Digital Transformation of Law: <https://www.coursera.org/learn/legal-tech-digital-transformation-of-law>; AI for Lawyers and Other Advocates: <https://www.coursera.org/specializations/ai-for-lawyers-and-other-advocates>);

- Prometheus (Безпека в інтернеті під час війни: практичний курс: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/cybersecurity-during-war-practical/>; Цифрова безпека на персональному рівні: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/personal-digital-security/>; CS50: Вступ до кібербезпеки: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/cs50-cybersecurity/>);

- edX (Human-Centric Cybersecurity: Political, Legal, and Behavioural Issues: <https://www.edx.org/learn/social-sciences/universite-de-montreal-human-centric-cybersecurity-political-legal-and-behavioural-issues>).

Опрацювання зазначених онлайн-курсів не є обов'язковим і здійснюється за власною ініціативою здобувача як форма неформальної освіти. Так само не є обов'язковими саме ці курси та можуть бути пройдені інші тематичні курси, тренінги тощо.

Порядок зарахування результатів неформальної освіти:

Результати проходження онлайн-курсів можуть бути зараховані як складова самостійної роботи за зверненням здобувача в порядку, визначеному Положенням про порядок визнання результатів навчання набутих у неформальній/інформальній освіті (<https://nam.kyiv.ua/files/pdf/polozhennia-pro-neformalnu-ta-informalnu-osvitu.pdf>).

Максимальна кількість балів – до 10 балів у межах самостійної роботи.

Методи навчання на лекціях: вербальний метод (лекція, дискусія, консультація, обговорення тощо); методи візуалізації (презентація, метод ілюстрації, метод демонстрацій: та інші); робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування тощо); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо).

Методи навчання на семінарських заняттях: вербальний метод (дискусія, співбесіда тощо); метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші); робота з навчально-методичною літературою (рецензування, підготовка реферату, есе, доповіді тощо); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); кейс-метод (вирішення ситуацій тощо); практичний, пошуковий метод.

Методи оцінювання: для поточного контролю у вигляді усного та письмового опитування, фронтального опитування, тестування, написання есе (рефератів), виконання індивідуальних та групових проєктів, творчих завдань, тощо; для підсумкового контролю проведення диференційованого заліку (усна та/або письмова відповідь, тестування, вирішення завдань, виконання вправ тощо).

Засоби діагностики результатів навчання. Поточний контроль може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою. Підсумковий контроль передбачає проведення диференційованого заліку.

Порядок оцінювання результатів навчання:

Оцінювання здійснюється за 100 бальною шкалою.

Поточний контроль та самостійна робота = 60 балів.

Підсумковий контроль = 40 балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота – 60											Підсумковий контроль	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	Самостійна робота		
5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	10 балів	40 балів	100 балів

Для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота – 60		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50 балів	10 балів	40 балів	100 балів

Рекомендована література:

1. Довгань О.Д., Ткачук Т.Ю. Кіберризика критичної інфраструктури: від аналізу загроз до впровадження рішень: наук.-практ. посіб. Київ; Одеса: Фенікс, 2024. 77 с.

2. Енциклопедія соціогуманітарної інформології / за заг. ред. К.І. Беякова. Т. 1. Київ: ВД «Гельветика», 2020. 472 с. URL:

https://ippi.org.ua/sites/default/files/enciklopediya_sociogumanitarnoy_informologii.pdf

3. Ковалів М.В., Єсімов С.С., Ярема О.Г. Інформаційне право України: навч. посіб. Львів: ЛьвДУВС, 2022. 416 с. URL:

<https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/4844/1/InformPravoUKR.pdf>

4. Ковальчук А.Ю., Чернявська Б.В. Європейський досвід протидії дезінформаційним впливам. ScienceRise. Juridical Science. 2024. № 2(28). С. 50–54. DOI: <https://doi.org/10.15587/2523-4153.2024.309074>

5. Ковальчук А.Ю., Чернявська Б.В., Ковальчук М.С. Організація обміну податковою інформацією між країнами як захід запобігання легалізації коштів, одержаних злочинним шляхом. Часопис Київського університету права. 2023. № 3. С. 75–78. DOI: <https://doi.org/10.36695/2219-5521.3.2023.14>
6. Нашинець-Наумова А.Ю. Інформаційне право: навч. посіб. К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 136 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/30656/3/A_Nashynets_Naumova_IP_FPMV.pdf
7. Уткіна М.С. Інформаційне право (у схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СумДУ, 2022. 221 с. URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi81/0061654.pdf>
8. Фурашев В., Радзівська О. Правове забезпечення інформаційної безпеки: курс лекцій. Київ; Одеса: Фенікс, 2022. 158 с.
9. Чернявська Б.В., Ковальчук А.Ю. Міжнародно-правовий аспект протидії доксингу в цифрову епоху. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО. 2024. Вип. 85(4). С. 257–267. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.85.4.37>
10. Dutchak S., Opolska N., Shchokin R. et al. International aspects of legal regulation of information relations in the global internet network. Journal of Legal, Ethical and Regulatory Issues. 2021. Vol. 23(3). pp. 1-7. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3645/1/uevciis%20stammia.pdf>
11. Kulchytskyi T., Rezvorovych K., Dutchak S. et al. Legal regulation of cybersecurity in the context of the digital transformation of Ukrainian society. Lex Humana. 2024. Vol. 16(1). pp. 443–460. URL: <https://seer.ucp.br/seer/index.php/LexHumana/article/view/2933>
12. Veselovska N., Krushynskyi S., Kravchuk O. et al. Combating cybercrime and criminal legal measures under the conditions of the state of martial. AD ALTA – Journal of Interdisciplinary Research. 2022. Vol. 12(2), XXXI. pp. 233–236.

Викладач: *Чернявська Богдана Вадимівна*, доктор філософії з права, доцент кафедри теорії та історії держави і права.

Гарант освітньої програми:

Козакова Ірина Віталіївна

кандидат юридичних наук, доцент

